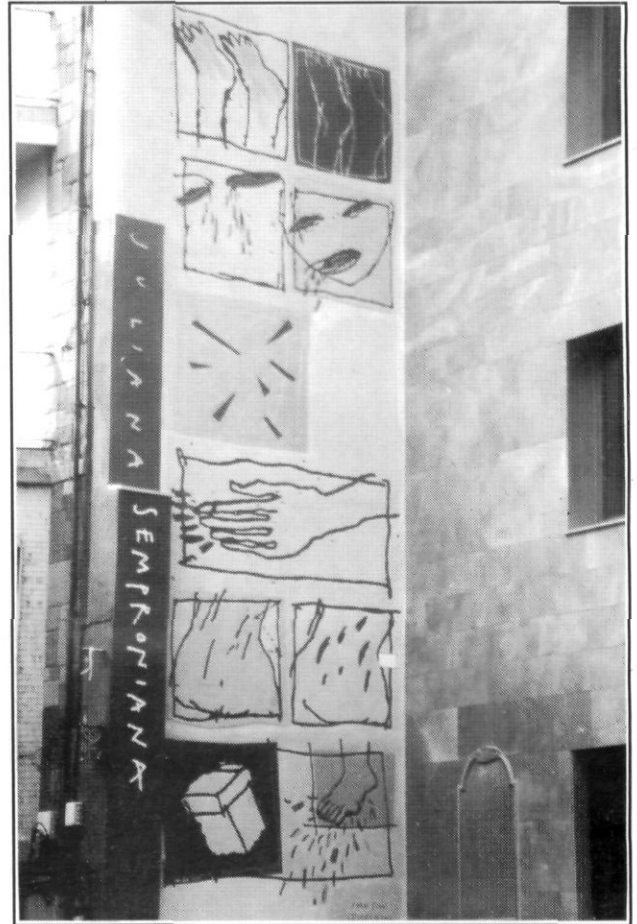

REPOSICIÓ D'UNA LÀPIDA DE LES SANTES

Làpida commemorativa de l'arribada a Mataró de les relíquies de les Santes.

(Fotografia Miquel Sala i Girbal. MASMM)

Esgrafiat de Jordi Cuyàs, realitzat per Estucats Alsina, de Mataró.

(Fotografia Miquel Sala i Girbal. MASMM)

Aquests darrers dies hem estat testimonis de la reposició de la làpida commemorativa de l'arribada a la nostra ciutat, l'any 1772, de les relíquies insignes de les santes Juliana i Semproniana, les patrones de Mataró. Aquesta làpida figurava fins no fa pas gaire a la façana de la casa núm. 60 del carrer de Montserrat, cantonada amb el Camí Ral.

Cal dir, d'entrada, que aquest no era el lloc original de la referida làpida. En realitat, durant molts anys va ésser situada a la façana del mateix immoble, però a l'entrada que tenia pel Camí Ral. I el fet d'haver-la-hi posat no és altre que en arribar a Mataró, el 26 de juliol de 1772, les relíquies insignes de les santes Juliana i Semproniana, procedents del monestir de Sant Cugat del Vallès, acompanyades d'una solemne comitiva, abans

d'entrar al centre urbà feren una estada a la susdita casa. El seu propietari, Francesc Font, orgullós d'haver tingut les relíquies acollides, féu esculpir una làpida relatant el fet, que va col·locar a la façana principal de la casa, la que donava al Camí Ral,¹ tros d'aquesta via que aleshores era anomenat carrer de la Mercè, i que fóra també conegut com a carrer de les Santes.

Així hi romangué fins a l'any 1906, quan amb motiu de la rectificació del tros final del carrer de Montserrat, es féu necessari d'expropiar i aterrar una part d'aquell immoble; el propietari s'obligà a deixar la làpida empotrada en la façana de la casa que donava al Camí Ral,² però en la seva subsegüent reconstrucció se li permeté d'adossar-la a la façana que donava al carrer de Montserrat.³

El text de la làpida és com segueix:

D.O.M.
S.S. V.V. et M.M.
Juliana, et Semproniana
Ab An. CCCIV ex Castro Octaviano
Vel Regio. S. Cucufatis Monasterio
jure, velut postliminii.
VII. Kal. Aug. An. MDCCLXXII.
in Patriam restituendis
Quod hic Sacrae earum Reliquiae
Fuerint hospitio exceptae
Priusquam somlemni pompa
Civitatem suam ingredirentur
Hujus fortunatae Domus herus
Hoc Monumentum posuit

Traduït al català, aquest text que comença amb la sabuda dedicació: «A Déu, el millor i el més gran», ve a dir que «les santes verges i màrtirs Juliana i Semproniana esperaven des de l'any 304,⁴ a *castrum* [o castell] octavià⁵ o reial monestir de Sant Cugat, tornar, a dreta llei com a postlimini,⁶ a la pàtria. I com que, el dia 7 de les calendes d'agost [26 de juliol] de l'any 1772, abans que, amb solemne pompa, entressin a la seva ciutat, les seves sagrades relíquies foren acollides aquí en hospitalitat, l'amo d'aquesta afortunada casa erigí aquest recordatori.»

És, per tant, bo de remarcar que en les actuals obres de reforma la làpida en qüestió hagi estat reposada a la façana de la nova edificació que dona al Camí Ral, i més encara per haver-la acompanyat d'uns esgrafiats de Jordi Cuyàs (estucat Alsina), per tal de tornar a recordar que en aquest indret feren estada les relíquies insignes de les santes Juliana i Semproniana quan, a finals de juliol de 1772, entraren solemnement a la nostra ciutat.

J.LI (text) i R.S (trad. làpida)

NOTES

1.- JAIME MATAS, *Memorias de la Patria, Martirio y Culto de las Bienaventuradas Virgines, y Martires Juliana y Semproniana* (Barcelona 1777), 46-47. També ho veurem publicat a JOSÉ Mª PELLICER Y PAGÉS, *Estudios Histórico-Arqueológicos sobre Iluro* (Mataró 1887), 332-333. Aquest autor lamenta que en esculpir la làpida hi haguessin introduït algunes variants. Però, en realitat, és que són bastants.

2.- Arxiu Municipal de Mataró (=AMM), Fom 14-014.

3.- AMM, AH, 1-4-6-66.

4.- Suposada data del seu martiri.

5.- Sobre l'emplaçament del *Castrum Octavianum* romà, s'hi bastí el monestir de Sant Cugat del Vallès.

6.- El postlimini és el dret que tenia el ciutadà romà a la reintegració dels seus drets quan tornava de l'exili o captivitat de guerra.

ELS PAPERS DE L'ARXIU DE LA GUERRA CIVIL DE SALAMANCA

El passat mes d'octubre de 2002 la Comissió de la Dignitat va organitzar una anada a Salamanca i un acte a la plaça del Rei de Barcelona, per tal de reclamar el retorn als seus legítims propietaris de tota la documentació requisada a Catalunya, amb finalitats repressives, per les autoritats franquistes després de la Guerra Civil.

Des del punt de vista tècnic, el criteri de la unitat dels arxius, invocat de manera perversa pel Govern de Madrid per tal de negar la devolució, fa inqüestionable la restitució de tots els fons requisats

a les institucions, a les associacions, a les famílies, o a les persones que els havien originat. Però també hi ha arguments ètics que fan necessària la restitució de les coses mal adquirides. El dret de conquesta no és cap dret.

L'Equip del Museu Arxiu de Santa Maria s'adhereix a la campanya promoguda per la Comissió de la Dignitat. I, a més, manifesta que considera que tot el patrimoni cultural espoliat, d'una o altra manera, sigui on sigui, ha d'ésser retornat al seu lloc d'origen.

NOTÍCIA DE DONATIUS

Durant el mes de desembre de 2002 ha ingressat al Museu Arxiu l'arxiu de l'advocat mataroní Jaume de Torres i Profitós, donat pels seus fills.

També ha ingressat al Museu Arxiu una tela de les santes Juliana i Semproniana, representades per les germanes Carme i Assumpció de Torres, obra de la pintora mataronina Emília de Torres.

Enric Graupera ha donat un conjunt de llibres i revistes per a la biblioteca.

I la Llibreria Rogés ha aportat documentació diversa per a l'arxiu.